

Liikenne- ja viestintäministeriö

PL 31

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö LVM/1051/03/2017 27.2.2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry on tutustunut luonnokseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Luonnoksen mukaan ajoneuvojen katsastustoiminta säilyisi edelleen luvanvaraisena, mutta nykyistä toimilupasääntelyä muutettaisiin siten, että katsastusluvut myönnettäisiin jatkossa toimijakohtaisena, eikä toimipaikkakohtaisena kuten nykyisin. Lisäksi nykyinen lupajaottelu eri katsastuslajien sekä kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastusten välillä poistuisi. Jatkossa yksi katsastuslupa oikeuttaisi suorittamaan kaikkia katsastuslajeja ja kaikkien ajoneuvoluokkien katsastuksia. Samalla velvollisuus suorittaa kaikkia luvan mukaisia katsastuksia poistuisi.

Luonnoksen kohdassa 4.1 arvioidaan esityksen taloudellisia vaikutuksia. Omaan kohtanaan on vaikutukset yrityksiin. Tässä kohdassa arvioidaan hyvin esityksen vaikutuksia katsastuspalveluja tarjoaviin yrityksiin. Muihin yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia ei kuitenkaan arvioida lainkaan, vaan katsastuspalvelujen asiakkaisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan vain kotitalouksien näkökulmasta. Kuljetusyritykset ovat katsastusyrityksille iso asiakasryhmä. Kuljetuskalusto, sen kunto ja lakisääteinen katsastaminen ovat tärkeä osa kuljetusyritysten toimintaa.

SKAL toteaaakin, että muutoksen yhteydessä on varmistettava, että myös raskaan kaluston katsastusten saatavuus säilyy vähintään nykyisellä tasolla eivätkä raskaan kaluston katsastusten hinnat ainakaan nouse mahdollisten muutosten johdosta. Raskaan kaluston katsastuspalveluiden saatavuutta on seurattava ja mahdollisiin palvelutasopuutteisiin on puututtava. Lakisääteisen katsastuspalvelun saavuttaminen ei saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia kuljetusyrityksille.

Edelleen SKAL katsoo, että katsastuksen valvonta on asetettava tasolle, jossa se johtaa laadukkaaseen katsastustoimintaan, mutta ei aiheuta turhaa kustannuslisää ja sitä kautta korotuksia katsastusmaksuihin.

Katsastettavat ajoneuvoluokat

Vaikka tässä luonnoksessa ei oteta kantaa katsastettaviin ajoneuvoluokkiin, todetaan lausuntopyyntöön saatekirjeessä, että liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut muutoksia myös eräisiin katsastuksiin liittyviin valtioneuvoston sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksiin. Nämä muutokset liittyisivät muun muassa katsastettaviin ajoneuvoluokkiin. Näin ollen SKAL ottaa kantaa tässä myös traktoreiden katsastukseen.

Traktorit

Aiemmin lausunnolla olleen katsastusuudistuksen toisen vaiheen arviomuistiossa kerrottiin, että EU:n katsastusdirektiiviä (2014/45/EU) tulee soveltaa pääasiassa yleisillä teillä käytettäviin traktoreihin, joiden suurin rakenteellinen nopeus on yli 40 km/h. Edelleen muistion nykytilan kuvauksessa todettiin, että hankkeen ensimmäisessä vaiheessa maatalouskäytössä olevien traktoreiden osalta päädyttiin siihen, ettei katsastusvelvollisuutta aseteta.

Tähän hankkeen ensimmäiseen vaiheeseen liittyen eduskunnassa on hyväksytty lakiesitykseen HE 9/2017 vp liittyen mm. lait ajoneuvolain muuttamisesta ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta. Luonnokset ajoneuvolain ja ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain muuttamisesta olivat lausuttavana liikenne- ja viestintäministeriön toimesta. Samassa yhteydessä pyydettiin lausumaan myös luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi liikenteessä käytettävien ajoneuvojen liikennekelpoisuuden valvonnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Asetusluonnoksen perustelumuistion mukaan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä tarkasteltiin mm. katsastusdirektiivin (2014/45/EU) traktoreita koskevien katsastusvaatimusten täytäntöönpanoa. Direktiivin mukaan katsastusvelvollisuus koskee T1b-, T2b- ja T3b-luokan ajoneuvoja eli traktoreita, joiden rakenteellinen nopeus on yli 40 km/h. Jäsenvaltiot voivat vapauttaa direktiivin soveltamisesta maa-, puutarha- tai metsätaloudessa, maanviljelyssä taikka kalataloudessa käytettävät ajoneuvot, joita käytetään vain asianomaisen jäsenvaltion alueella ja pääasiassa tällaisessa tuotannossa olevilla maa-aloilla, myös maa- tai metsätalouskäytössä olevilla teillä taikka pelloilla.

Asetusluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todettiin, että 3 §:n 2 momentin c-kohdassa säädettäisiin tarkemmin traktoreiden määräaikaikatsastuksesta. Katsastusvelvollisuus ulotettaisiin sellaisiin traktoreihin, joita käytetään kaupallisissa tavarankuljetuksissa tiellä siten, että jatkossa luvanvaraisessa liikenteessä käytettävät traktorit tulisi katsastaa ensimmäisen kerran neljän vuoden kuluttua käyttöönotosta ja sen jälkeen kahden vuoden välein.

Perusteluissa todettiin myös, että luvanvaraisessa käytössä olevia traktoreita ei voida pitää direktiivin esittämällä tavalla pääasiallisesti maatalouskäytössä olevina, sillä huomattava osa niiden käytöstä tapahtuu myös yleisillä teillä muun liikenteen seassa. Tämä koskee siis toistaiseksi kaikkia traktoreita, joita käytetään kaupallisessa tavaraliikenteessä, koska Suomessa nykyisen tavaraliikennelain mukaisesti niillä on oltava traktoriliikennelupa ja huomattava osa niiden käytöstä

tapahtuu yleisillä teillä. Näin ollen jäsenvaltio ei voi vapauttaa näitä traktoreita direktiivin soveltamisesta maatalouskäytön perusteella

Eduskunnan hyväksymässä laissa liikenteen palveluista (320/2017) on säädetty traktoreilla harjoitettavan tavarankuljetuksen luvanvaraisuuden rajaksi 60 km/h. Laki ei noudata tältä osin EU:n liikennelupa-asetuksessa liikennelupavelvollisuuden rajana olevaa 40 km/h rajaa. Laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018.

Edellä mainitun lakimuutoksen myötä käytännössä kaikki ne traktorit, jotka olivat tulossa katsastusvelvollisuuden piiriin, jäävätkin sen ulkopuolelle. Vapautus katsastusvelvollisuudesta tapahtuu siitä huolimatta, että ne edelleen ovat samantyyppisessä ajossa kuin ennen liikennepalvelulain voimaan tuloa eli käytöstä huomattava osa tapahtuu yleisillä teillä. Tällöin niitä ei voida pitää direktiivin esittämällä tavalla pääasiallisesti maatalouskäytössä olevina traktoreina ja ne kuuluvat siten katsastusvelvollisuuden piiriin.

SKAL esittääkin, että katsastusdirektiivin mukaisesti kaikki pääasiassa tieliikenteessä käytettävät traktorit, joiden rakenteellinen nopeus on enemmän kuin 40 km/h, on otettava katsastusvelvollisuuden piiriin. Katsastusvelvollisuuden rajaksi SKAL esittää sitä, kun yli 40 km/h traktoria käytetään muussa kuin polttoainemaksulain 6 tai 7 §:n mukaisessa ajossa.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Ari Herrala
johtava asiantuntija